

בש"פ 4715/19 - חליל סועאד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4715/19

לפני: כבוד השופטת י' וילנר

העורר: חליל סועאד

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה במ"ת 4776-03-19, שניתנה על-ידי כב' השופט נ' סילמן

תאריך הישיבה: י"ב בתמוז התשע"ט (15.7.2019)

בשם העורר: עו"ד עלאאלדין עתאמנה

בשם המשיבה: עו"ד סיגל בלום

החלטה

1. ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט נ' סילמן) במ"ת 4776-03-19 מיום 7.7.2019, בגדרה הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. ביום 4.3.2019 הוגש נגד העורר ונאשם נוסף (להלן: הנאשם הנוסף; להלן יחד: הנאשמים) כתב אישום המייחס לעורר ביצוע של עבירות שוד בנסיבות מחמירות, כליאת שווא וגניבה מרכב או פירוק רכב. מכתב האישום עולה כי הנאשמים קשרו קשר עם אדם נוסף (להלן: האחר) לגניבת מחפר אשר הוצב באתר בנייה. אחד מן המתלוננים שמר על המחפר בשעות הלילה, ושני המתלוננים הנוספים הגיעו לשהות במחיצתו במהלך השמירה. הנאשמים והאחר הגיעו לאתר הבנייה, כשפניהם מכוסות בחלקן בכיסוי בד, כאשר העורר אחוז בידו מפתח צינורות והשניים האחרים אחוזים במוט ברזל, בחפץ שנחזה להיות אקדח ובסכין. הנאשמים והאחר צעקו על המתלוננים, דחפו אותם ודרשו מהם למסור להם את הטלפונים הניידים שלהם, וכך הם עשו. בהמשך לכך, כלאו הנאשמים והאחר את המתלוננים במכולה, והעורר החזיק את הדלת סגורה במטרה לאפשר לשניים האחרים לגנוב חלקים מהמחפר. השניים פירקו חלקים מהמחפר וגנבו ממנו חלקים בשווי של 200,000 ש"ח. בהמשך לכך, שברו הנאשמים והאחר את חלונות המכולה ונמלטו מהמקום כשהם נושאים את חלקי המחפר כמו גם את הטלפונים הניידים של המתלוננים.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה, היא המשיבה בענייננו (להלן: המדינה), בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו. במסגרת בקשתה טענה המדינה כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית להוכחת ביצוע העבירות על-ידי העורר, וכן כי קיימות עילות מעצר של מסוכנות ושיבוש הליכי משפט. בתוך כך, נטען כי נסיבות ביצוע העבירות מעידות על המסוכנות הרבה הנשקפת מן העורר לשלום הציבור.

4. בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 10.3.2019 הסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה, וביקש להפנותו לתסקיר מטעם שירות מבחן. בהחלטתו אשר ניתנה בתום הדיון הורה בית המשפט המחוזי על עריכת תסקיר בענייננו של העורר.

5. מתסקירי שירות המבחן מיום 28.3.2019 ומיום 11.4.2019 עולה כי עובר לאירועים המתוארים בכתב האישום, העורר חווה קושי בשמירה על תפקוד תעסוקתי תקין, דבר שהוביל לצבירת חובות כספיים על-ידו וגרם לריחוק בינו לבין סביבתו הקרובה, אשר התקשתה לסייע לו והפעילה עליו לחצים בקשר עם חובותיו. עוד ציין שירות המבחן כי העורר נוקט בגישה הגנתית בכל הנוגע להליכים הפליליים המתנהלים כנגדו, ומתקשה להתבונן באופן ביקורתי על התנהלותו עובר למעצרו. בהקשר זה ציין שירות המבחן כי "רב הנסתר על הגלוי" בכל הנוגע לנסיבות מעצרו של העורר, ומשכך ישנו קושי להעריך את רמת המסוכנות הנשקפת ממנו לשלום הציבור. אשר לחלופות המעצר שהוצעו על-ידי העורר - מעצר בית בביתו או בדירה בכפר סמוך בפיקוח אשתו, הוריו, אחיו ובני-דודיו (להלן: המפקחים) - שירות המבחן התרשם כי חלק מן המפקחים יתקשו למלא אחר תפקידם באופן שיאיין את מסוכנותו של העורר לציבור. לאור האמור, ובשים לב לקושי בהערכת מסוכנותו של העורר, נמנע שירות המבחן מהמלצה חד-משמעית בעניין שחרורו של העורר לחלופת מעצר.

6. בהחלטתו מיום 15.4.2019 עמד בית המשפט המחוזי על חומרת המעשים המיוחסים לעורר ועל המסוכנות הנשקפת ממנו לשלום הציבור. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי העורר אמנם נעדר עבר פלילי, ואולם לא מתקיימים בעניינו "הטעמים המיוחדים" המצדיקים להסתפק במעצרו באיזוק אלקטרוני, כמצוות סעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים. לפיכך, ובשים לב להיעדר המלצה מטעם שירות המבחן ולקושי בהערכת הסיכון הנשקף מן העורר - הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים.

7. בהמשך לכך, ביום 5.5.2019 הגיש העורר בקשה לעיון חוזר, במסגרתה הציע חלופת מעצר בבית קרוביו בכפר

אעבלין, בפיקוחם של שני מפקחים נוספים על אלה שהוצעו קודם לכן (להלן בהתאמה: הבקשה לעיון חוזר; המפקחים הנוספים). בית המשפט המחוזי הורה על עריכת תסקיר משלים מטעם שירות המבחן אשר יבחן את החלופה המוצעת.

8. עוד יצוין כי בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 26.5.2019 חקר בית המשפט המחוזי את המפקחים הנוספים, ובהחלטתו אשר ניתנה בתום הדיון ציין כי: "לא ראיתי לשלול המפקחים שהתייצבו היום. בכוונתי להמשיך ולהתחבט בשיקולים בהליך זה, ובשלב ביניים לבחון היתכנות, מבלי שמי מהצדדים יפתח ציפיות". כמו כן, בית המשפט המחוזי הורה על קבלת חוות דעת יחידת האיזוק האלקטרוני בדבר היתכנות התקנת איזוק בבית הקרובים, וכן הורה למפקחים הנוספים לחתום על ערבות בסך של 10,000 ש"ח במזכירות בית המשפט להבטחת פיקוחם על העורר.

9. בהמשך לכך, בהחלטתו מיום 19.6.2019 הורה בית המשפט המחוזי, לבקשתו של העורר, כי שירות המבחן יבחן את התאמתם של שני מפקחים נוספים למשימת הפיקוח.

10. בתסקירו המשלים מיום 30.6.2019 העריך שירות המבחן כי המפקחים הללו מבינים את הנדרש מהם במסגרת משימת הפיקוח, ואולם הם אינם מעורבים די הצורך בעולמו הפנימי של העורר, וכן אינם מכירים בחלקים הבעייתיים בהתנהלותו הכללית, העומדים בבסיס מעצרו. לפיכך, צוין כי המפקחים עלולים להתקשות להציב בפני העורר גבולות ולהפחית, ברמה הנדרשת, את המסוכנות הנשקפת ממנו. שירות המבחן הוסיף עוד כי לנוכח מצבם התעסוקתי של המפקחים, ספק אם הם יוכלו לעמוד מבחינה כלכלית במשימת הפיקוח לאורך זמן. לאור הקשיים האמורים, שירות המבחן נמנע מלהמליץ על שחרורו של העורר לחלופת מעצר או על מעצרו באיזוק אלקטרוני.

11. בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 7.7.2019 טען העורר, בין היתר, כי המפקחים הנוספים, אשר בית המשפט המחוזי התרשם מהם לחיוב, כמו גם מיקומה של החלופה המוצעת, המרוחקת מביתו של העורר - מאיינים את מסוכנותו, ומשכך יש לקבל את הבקשה לעיון חוזר.

בהחלטתו אשר ניתנה בתום הדיון דחה בית המשפט המחוזי את בקשת העורר לעיון חוזר, וזאת משום שלא חלף די זמן מההחלטות הקודמות וכן לא חל שינוי בנסיבות. יתר על כן, בית המשפט המחוזי ציין כי הערכת מסוכנותו של העורר על-ידי שירות המבחן נותרה בעינה וכן כי לא מתקיימים במקרה זה "טעמים מיוחדים" המאפשרים להסתפק במעצרו של העורר באיזוק אלקטרוני, וזאת, בין היתר, לנוכח חומרת העבירות המיוחסות לעורר.

על החלטה זו של בית המשפט המחוזי נסב הערר דנן.

הערר דנן

12. במסגרת הערר טוען העורר, בעיקרו של דבר, כי חל במקרה זה שינוי נסיבות אשר מצדיק את שחרורו לחלופת מעצר או את מעצרו באיזוק אלקטרוני. לטענתו, בית המשפט המחוזי הורה על קבלת חוות דעת בדבר היתכנות מעצר בפיקוח אלקטרוני בעניינו. בהתאם לחוות הדעת שהתקבלה, אושר כי אכן יש היתכנות ככל שיותקן קו בזק, ולפיכך ראוי היה להורות על מעצרו באיזוק אלקטרוני. כמו כן, טוען העורר כי בית המשפט המחוזי חקר את המפקחים הנוספים

ומצא אותם ראויים, ואף הורה להם לחתום על ערבויות. בנוסף, טוען העורר כי המלצת שירות המבחן אינה מחייבת את בית המשפט, וכן כי היעדר הערכת מסוכנות על-ידי שירות המבחן אינה מצביעה, בהכרח, על מסוכנותו של העורר לציבור. עוד טוען העורר כי הוא מצוי במעצר מאז 19.2.2019, וחלוף הזמן מצדיק אף הוא להיעתר לבקשה לעיון חוזר.

13. בדיון שהתקיים לפניי ביום 15.7.2019 טענה המדינה כי לא חל שינוי נסיבות המצדיק עיון מחדש בהחלטותיו הקודמות של בית המשפט המחוזי בנוגע למעצרו של העורר. עוד נטען, כי רמת המסוכנות הנשקפת מן העורר היא גבוהה, כפי שעולה מנסיבות ביצוע העבירה ומהעובדה שהעורר מצוי בחובות ומשכך הוא עלול לשוב ולבצע עבירות. עוד טענה המדינה כי שירות המבחן המליץ שלא לשחרר את העורר לחלופת מעצר, ולא היה מקום לסטות מהמלצתו זו.

דיון והכרעה

14. לאחר שעיינתי בערר ושמעתי את טענות הצדדים בדיון שהתקיים לפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

בית המשפט המחוזי קבע כי לא חל שינוי בהערכת המסוכנות הנשקפת מן העורר על-ידי שירות המבחן, אשר כאמור התקשה להעריך את המסוכנות, וכן כי לא עלה בידי העורר להציע חלופה שתניח את דעתו של בית המשפט המחוזי, בהתבססו על הערכת שירות המבחן בעניין זה. שירות המבחן נדרש לעניינו של העורר מספר פעמים ולא המליץ על מעצרו בפיקוח אלקטרוני או על שחרורו לחלופת מעצר. זאת, בין היתר, בשים לב למפקחים שהציע העורר, אשר לא היה בהם, לפי ההערכה, כדי לאיין את מסוכנותו. לעניין זה נקבע לא אחת כי יש לייחס להמלצות שירות המבחן משקל משמעותי (ראו למשל: בש"פ 2076/19 מדינת ישראל נ' אבו רקייק, פסקה 13 (20.3.2019)). לפיכך, לא ראיתי להתערב בקביעתו של בית המשפט המחוזי לפיה אין בחלופות שהוצעו על-ידי העורר, לרבות המפקחים שהוצעו, כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו. זאת, בין היתר, אף בהתחשב בחומרת המעשים המיוחסים לעורר.

15. בשולי הדברים אעיר, בהתייחס לטענות העורר כמפורט לעיל, כי ראוי, ככלל, להורות על קבלת חוות דעתה של יחידת האיזוקה האלקטרוני בדבר היתכנות התקנת איזוק רק לאחר שבית המשפט מגיע למסקנה כי ניתן במקרה הקונקרטי להסתפק במעצר באיזוק אלקטרוני. הפנייה שלא לצורך לקבלת חוות דעת כאמור, גורמת לבזבוז משאבים מיותרים, וכן יוצרת ציפייה לגיטימית אצל הנאשם בדבר תנאי מעצרו (זאת אף אם בית המשפט מציין כי אין לפתח ציפיות בנדון). לפיכך, אני סבורה כי אין לעשות כן אלא בנסיבות מיוחדות, המצדיקות לרתום את העגלה לפני הסוסים. בהקשר זה אוסיף עוד כי ספק אם גם יש מקום להחתים מפקחים על ערבויות טרם החלטה סופית בעניין תנאי המעצר (ראו: בש"פ 4500/19 דיאב נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (16.7.2019)).

16. אציין את המובן מאליו, כי אין בהחלטה זו כדי לשלול את שחרורו של העורר לחלופת מעצר או את מעצרו באיזוק אלקטרוני בעתיד, ככל שיחול שינוי בנסיבות או אם יתקיימו התנאים אשר יהיה בהם כדי לאיין את מסוכנותו.

17. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, ט"ו בתמוז התשע"ט (18.7.2019).

שׁוֹפֵט ת
